

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124180 Fax : 210-2124524

Αθήνα 28-6-2016

Αριθμ. Πρωτ.: 530

Προς:

Βουλή των Ελλήνων
 Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
 Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Προσβολή ελαιοδένδρων από τον μύκητα *Verticillium sp.* (βερτιτσιλλίο)»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 4800/14-4-2016

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Χ. Μπουκώρος**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Αναφορικά με την προσβολή των ελαιοδένδρων από τον μύκητα *Verticillium sp.* (βερτιτσιλλίο) που έχει ως αποτέλεσμα την ξήρανση των δένδρων σε πολλές περιοχές της χώρας, συμπεριλαμβανομένης και της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Μαγνησίας, σημειώνεται ότι για την αντιμετώπιση του προβλήματος καταρχήν ενδείκνυται η αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης για να διαπιστωθεί με ακρίβεια η ζημιά στην παραγωγή και στο φυτικό κεφάλαιο στην ευρύτερη περιοχή. Ο μύκητας *Verticillium sp.* εκτός της ελιάς προσβάλλει μεγάλο αριθμό φυτών (αυτοφυών και καλλιεργουμένων), τα οποία εφόσον προσβληθούν συμβάλλουν με τα νεκρά τους υπολείμματα στη διατήρηση και αύξηση της ποσότητας του μολύσματος του μύκητα στο έδαφος. Πρόκειται για μια από τις περισσότερο επισημονικά μελετημένες ασθένειες ήδη από δεκαετίες στην χώρα μας, αλλά και διεθνώς. Επίσης είναι σχετικά μελετημένη στη χώρα μας η ανεκτικότητα των ποικιλιών ελιάς στη βερτιτσιλλίωση. Επειδή η αντιμετώπιση στηρίζεται βασικά στην πρόληψη της μόλυνσης του εδάφους και μάλιστα στην αποφυγή καλλιέργειας ευαίσθητων ποικιλιών, την αποφυγή μεταφοράς μολυσμένου χώματος ή μολυσμένου φυτικού υλικού, αυτό στην πράξη δυστυχώς δεν εφαρμόστηκε, με αποτέλεσμα την διάδοση εδώ και χρόνια, της ασθένειας σε πολλές περιοχές της χώρας. Οι ρίζες των φυτών μολύνονται από το έδαφος και μέσω των ριζών ο μύκητας εγκαθίσταται στο αγγειακό σύστημα του φυτού εμποδίζοντας την διακίνηση του νερού και προκαλώντας τελικά την ξήρανσή του. Όταν ένα δέντρο μολυνθεί δεν υπάρχει θεραπεία. Μονοετείς καλλιέργειες με ευπαθή φυτά (βαμβάκι, διάφορα κηπευτικά όπως τομάτα, μελιτζάνα, πιπέρια, πατάτα, κολοκυθοειδή, φράουλα, δενδρώδεις καλλιέργειες όπως βερυκοκκιά, αμυγδαλιά, φυσικιά, ροδακινιά, δαμασκηνιά) καλλωπιστικά (χρυσάνθεμα), που προσβλήθηκαν από το βερτιτσιλλίο μολύνουν το έδαφος, που παραμένει για δεκαετίες μολυσμένο. Στη χώρα μας έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην διάδοσή της ασθένειας η καλλιέργεια του βαμβακιού. Οι περισσότερες ποικιλίες βαμβακιού είναι ανεκτικές στην ασθένεια που εκδηλώνεται μόνο με μείωση της παραγωγής. Έτσι τα εδάφη των επί χρόνια καλλιεργούμενων με βαμβάκι αγρών μολύνονται από το βερτιτσιλλίο. Εφόσον η καλλιέργεια που έπεται είναι ευαίσθητη στην ασθένεια, όπως αυτή της ελιάς τότε έχουμε την εμφάνιση της ασθένειας που δεν είναι θεραπεύσιμη. Σήμερα η μόνη μέθοδος που μειώνει τα μολύσματα του βερτιτσιλλίου στο έδαφος, χωρίς όμως να τα εξαφανίζει, είναι η ηλιοαπολύμανση και η ηλιοαπολύμανση σε συνδυασμό με χημικά απολυμαντικά εδάφους που έχουν έγκριση. Η ηλιοαπολύμανση πρέπει να συνδυαστεί με την φύτευση ανεκτικών στην ασθένεια ποικιλιών ελιάς.

Δεδομένου ότι τα συμπτώματα της προσβολής της ελιάς από το βερτιτσιλλίο μοιάζουν πολύ με αυτά που προκαλεί στην ελιά η προσβολή από το επικίνδυνο βακτήριο καραντίνας *Xylella fastidiosa*, επιστάται η προσοχή σε όλους τους εμπλεκόμενους για την διεξαγωγή εργαστηριακής εξέτασης στην περίπτωση διαπίστωσης των σχετικών συμπτωμάτων (μερική ξήρανση κλαδιών της ελιάς) προκειμένου να διαπιστώνεται εργαστηριακά η αιτία της ξήρανσης. Οι εξετάσεις αυτές είναι σύμφωνες με το πνεύμα της επιστολής που απευθύναμε σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή σε όλες τις Περιφέρειες, τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας τους, αλλά και τα κατά τόπους Τμήματα Αγροτικής Οικονομίας με θέμα: «Εξαιρετική προτεραιότητα για πραγματοποίηση εντατικών ελέγχων αναφορικά με τον Επιβλαβή Οργανισμό καραντίνας *Xylella fastidiosa*» στις 5 Φεβρουαρίου 2016.

Αναφορικά με την ασφαλιστική κάλυψη των ζημιών από τον μύκητα *Verticillium sp.* και με βάση την από 18/04/2016 έγγραφη ενημέρωση από τον Πρόεδρο του ΕΛ.Γ.Α., κ. Θ. Κουρεμπέ, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3877/15.9.2010 (ΦΕΚ 160/Α'/20.9.2010) «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας», στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται συγκεκριμένοι φυσικοί κίνδυνοι που μπορεί να προκαλέσουν άμεσες ζημιές στη φυτική παραγωγή και ειδικότερα: α) ο παγετός β) το χαλάζι γ) η ανεμοθύελλα δ) η πλημμύρα ε) ο καύσωνας και η ηλιακή ακτινοβολία στ) το χιόνι ζ) οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις η) οι κίνδυνοι από τη θάλασσα, καθώς, επίσης, οι ζημιές από αρκούδα, οι ζημιές από αγριογούρουνα στις περιοχές όπου προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR, καθώς και οι ζημιές που προκαλούνται από άγρια κουνέλια στη φυτική παραγωγή της νήσου Λήμνου. Σε εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερόμενου Νόμου, εκδόθηκε η αριθ. 157502/27.7.2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1668/Β'/27.07.2011) «Κανονισμός Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής για τον ΕΛ.Γ.Α.», όπως ισχύει σήμερα. Συνεπώς, οι ζημιές που, ενδεχομένως, παρατηρούνται σε ελαιοκαλλιέργειες στην ευρύτερη περιοχή της Π.Ε. Μαγνησίας λόγω προσβολής του μύκητα *Verticillium sp.*, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α.

Ωστόσο, οι προκληθείσες από τον εν λόγω μύκητα ζημιές θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα χορήγησης Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ), αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, όπου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ζημιά να οφείλεται σε θεομηνίες ή δυσμενείς καιρικές συνθήκες (άρθρο 4 του Κανονισμού ΚΟΕ - ΚΥΑ 281245/8.04.2008 - ΦΕΚ 628/Β'/9.04.2008). Στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι μπορούν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ΚΟΕ οι ζημιές από ασθένειες που προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες ή απρόβλεπτα γεγονότα, τα οποία δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν, διότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να τεκμηριωθεί η σοβαρότητα των ζημιών, θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι εν λόγω προσβολές έχουν αποκτήσει επιδημικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να πληγεί μια ευρύτερη περιοχή, σε τέτοιο βαθμό, ώστε να υπάρχει αντίκτυπο στην οικονομία της περιοχής.

Για τον σκοπό αυτό, έχει οριστεί ένα κατώφλι ζημιάς πέρα από το οποίο θεωρείται ότι η συγκεκριμένη ζημιά μπορεί να ενταχθεί σε καθεστώς χορήγησης ΚΟΕ. Το κατώτατο αυτό όριο έχει καθοριστεί στο 30% των ομοειδών ειδών της Π.Ε. σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, θα πρέπει να ισχύουν και τα κάτωθι:

- α) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από Επιτροπή, η οποία ορίζεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ), ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μιας δυσμενούς καιρικής συνθήκης,
- β) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών,
- γ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και
- δ) να έχει ακολουθηθεί η σωστή καλλιεργητική τεχνική και να έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να αποφευχθεί η ζημιά και η εξάπλωση της ζημιάς.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Χ. Μπουκώρο

Π. Μανόλας